

WILLEM JANSEN STICHTING WESTZAAN

# Jaarverslag



2019

## Verslag van het bestuur voor 2019

Hierbij doet het bestuur verslag over de gang van zaken in het jaar 2019.

### Benoeming nieuwe voorzitter

Begin 2019 is bestuurslid Arjen van Ginkel bereid gevonden de rol van voorzitter op zich te nemen. Arjen heeft een brede belangstelling voor het Zaanse cultureel erfgoed en geeft hierover ook regelmatig lezingen en rondleidingen. Arjen is docent geschiedenis en werkzaam op het St. Michael College in Zaandam.

In Bulletin 3 van 2019 werd door de nieuw benoemde voorzitter nog eens teruggekeken op deze benoeming:

“Primus inter paris, de eerste onder zijn gelijken. Binnen het bestuur van de stichting is iedereen even waardevol, maar iemand moet de club representeren. Ik had liever geen voorzitter willen zijn. Veel fijner was het geweest als Jan Mulderij deze taak op zijn kenmerkende wijze had blijven vervullen. Helaas, zoals u wellicht weet, is Jan vorig jaar december na een ziekbed overleden en sindsdien missen wij hem niet alleen als voorzitter, maar ook als vriend. Inmiddels zijn we een jaar verder en doet een verstandig mens net als een kameleon. Hij kijkt met het ene oog naar de toekomst en met het andere naar het verleden. Ook wij houden het verleden in de gaten en gluren alvast naar de toekomst.”

### Willem Jansen plantsoen

Ook in 2019 heeft het plantsoen weer het nodige reguliere onderhoud gevraagd. Westzoner Jesse Staphorsius heeft hierbij bijzonder geholpen. In het najaar zijn op verzoek van de stichting door de plantsoendienst van de Gemeente Zaanstad vier grote bomen teruggesnoeid.



*Het plantsoen in zomer 2019*

## De Dag van Westzaan

Op zaterdag 14 september 2019 vond wederom De Dag van Westzaan plaats – in het weekend van Open Monumentendag. Ook dit jaar was het weer een dag met veel evenementen; en ook de stichting was wederom present om haar activiteiten onder de aandacht te brengen. Bij Galerie Staphorsius was een kleine expositie met werken uit de collectie ingericht en werd een korte film vertoond die begin jaren 1970 is gemaakt van de atelierruimte van Willem Jansen in de J.J. Allanstraat 382 – vlak voordat de woning werd ontruimd.

## Zaens Skoon

Een idee voor een expositie wat in het najaar 2018 toevallig ontstond en waar de stichting het initiatief nam om dit verder te realiseren. De aanleiding was een aantal werken van fijnschilder Herman Buschenhenke (1868 – 1938) die boven water kwam. En verder een donateur van de stichting die enthousiast was over 2 antiquarische boeken die hij recentelijk had kunnen aanschaffen. Het waren de twee delen 'Zaens Skoon' uit de jaren 1930 met bij elkaar bijna 200 zeer nauwkeurige pentekeningen van Remmet Ouwejan (1897 – 1972) van Zaanse streekgezichten. Buschenhenke en Ouwejan hebben in die jaren 1930 nauw samengewerkt en legden de Zaanse straatbeelden vast, die ze tot hun ontsteltenis in rap tempo voor hun ogen zagen verdwijnen. Het dorpse karakter, met weilanden, water, molens en de herkenbare Zaanse houtbouw langs de paden en stegen, moest plaats maken voor moderne staduitbreidingen en de vestiging van grote industrie langs onder meer de Zaan. Op een oproep in het Noord Hollands Dagblad werd door verzamelaars enthousiast gereageerd en tientallen werken van Buschenhenke werden in bruikleen gegeven. Ook het Molen Museum en het Zaanse Museum waren bereid om werk in bruikleen af te staan om daarmee in de expositie een zo volledig mogelijk topografisch beeld van de Zaanstreek-van-toen te kunnen laten zien, vastgelegd door verschillende Zaanse schilders, waaronder ook Willem en Chris Jansen en een aantal van hun tijdgenoten.

Het resultaat was een expositie met bijna 100 werken van Buschenhenke; een rijk geïllustreerde catalogus begeleidde de expositie. Een wandeling door de Zaanstreek van zo'n 100 jaar geleden aan de hand van de gedetailleerde schilderijen en tekeningen van beide kunstenaars.

De expositie was een mooie gelegenheid om ook het werk van de Jansens en hun streek/tijdgenoten zoals Nic de Carpentier, Freek Engel, Jacob 'Bofkonty' Honig, Gerrit de Jong, Jan Kruijver, Frans Mars, Pieter Molenaar, Klaas Bood, Frans Room, Klaas van Vliet en Gerrit Woudt onder de aandacht te brengen.

De expositie opende 26 januari liep eerst tot 20 april en kreeg veel waardering en werd vanwege de grote belangstelling verlengd tot 11 mei.



*Schilderij Buschenhenke,  
Gemeentehuis Westzaan*



*Tekening Ouwejan*

## Collectie

De stichting ontving in 2019 de volgende schenkingen:

### Het Prinsenhof

Mevrouw Tip uit Zaandam schonk de stichting een aquarel 'Molen Het Prinsenhof' in bijzondere kleurstelling van Chris Jansen. Het werk is rechtsonder door hem gesigneerd en gedateerd juni 1942. Het moet een korte wandeling voor Chris zijn geweest om vanuit huis deze plek in te nemen. De manier waarop het werk is gemaakt is typerend voor hem: een vlotte en wat nerveuze penseelvoering, een voorgrond om diepte in het werk te creëren, het wuivende riet van het Westzijderveld en de herkenbare contouren aan de horizon van de Koog.



*Aquarel Chris Jansen, molen Het Prinsenhof*

### De Koepelkerk in Amsterdam

In april mocht de stichting een schenking van een aquarel van Willem Jansen in ontvangst nemen, afkomstig van de familie Binsbergen in Amsterdam. Dit is aanvulling op eerdere schenkingen die al zijn gedaan. De aquarel toont een winters uitzicht op een Amsterdamse gracht met de Koepelkerk - de voormalige Lutherse kerk aan het Singel. De kerk werd gebouwd in de 2e helft van de 17e eeuw. Omdat het de Lutheranen verboden werd een kerktoren te bouwen, realiseerden zij een koepelkerk. Een brand in 1822 legde het gebouw vrijwel geheel in as. De muren bleven overeind staan en de kerk

werd herbouwd. In 1935 verloor de kerk zijn functie, en tegenwoordig wordt het gebouw voor allerlei evenementen geëxploiteerd door het tegenoverliggende Renaissance Amsterdam Hotel. Jansen maakte dit werk vanuit zijn woonhuis aan het Singel 66. Het gezin Jansen heeft daar gewoond in de periode 1940 – 1942. Naar het voorbeeld van deze aquarel heeft Jansen ook een olieverfschilderij gemaakt.



*Aquarel Willem Jansen, koepelkerk Amsterdam*

#### Twee vroege werken

Annelies en Martin Jonkhart ondersteunen de activiteiten van de stichting al vele jaren. Eind 2019 schonken ze twee vroege schilderijen van Willem Jansen; een prachtige aanvulling op het werk in de collectie uit de tweede helft van de jaren 1910. Het zelfportret laat zich in de laatste jaren van deze periode dateren. Willem was vanwege de dreiging van de Eerste Wereldoorlog gemobiliseerd in het zuiden van het land en mocht begin 1917 met groot verlof huiswaarts naar Amsterdam. In die periode een onrustige stad met gebrek aan voedsel, de Jordaanoproer met rellen in de stad, een hongerwinter 1917/1918 en – met het einde van de oorlog in zicht - de geboorte van tweeling Joop en Chris in de zomer van 1918.

Het tweede schilderij is een vlot en los opgezet werk van (naar het lijkt) een boerderij.



*Zelfportret Willem Jansen*



*De Boerderij, Willem Jansen*

Verder kocht de stichting de volgende werken aan:

Ets Schuithuis, Wormerveer (afm. 10x14 cm)

Het grafische werk in de collectie is uitgebreid met de ets "Schuithuis". De ets is door Willem zelf afgedrukt en gesigneerd en verkeert in perfecte staat. Deze ets kreeg ook wel de titel: Schuithuis "de Noorsche balk". Dit botenhuis lag in de Nauernasche Vaart ter hoogte van de sluis de Noordse Balk. De Noordse Balk is een voormalige schutsluis waar tegenwoordig de Provincialeweg en de Nauernasche Vaart elkaar kruisen. De sluis werd noodzakelijk door de aanleg van de Nauernasche Vaart in de 17e eeuw, en bleef lang belangrijk voor het transport over water en verbond de vaart en de Zaan. In de jaren 1970 werd de sluis gesloopt. Het op de plaats gebouwde verpleeghuis houdt de naam levend.



*Ets Willem Jansen, Schuithuis*

Aquarel van het beekje De Dommel (afm. 50 x 70 cm)

Er zijn verschillende werken bekend van Willem Jansen die hij maakte in de directe omgeving van Eindhoven. De Dommel was hierbij een van zijn geliefde onderwerpen, en deze aquarel is daar een goed voorbeeld van. Het beekje De Dommel ontspringt op het Kempens Plateau en vindt zijn weg door de Kempen richting de Nederlandse grens. Het passeert Eindhoven waar het een klein riviertje

is geworden, en kronkelt vervolgens richting Den Bosch. Bekend is dat Willem in het Brabantse op bezoek ging bij Hub van Baar (1894- 1982), een kunstenaar die in 1924 zijn opleiding afrondde aan de Rijks Academie in Amsterdam.



*Aquarel Willem Jansen, De Dommel*

Schilderij dorpsgezicht Giethoorn (afm. 40 x 60 cm)

De stichting is verheugd met de aankoop van een schilderij van Willem Jansen met een dorpsgezicht in Giethoorn. Werk uit Giethoorn was nog niet in de collectie terug te vinden. De wijze van signeren door Jansen kan een indicatie geven dat het werk in de jaren 1930 is gemaakt.



*Schilderij Willem Jansen, gezicht in Giethoorn*

Schilderij Stilleven Chris Jansen

Een werk dat Chris Jansen in 1951 maakte. De losse stijl van schilderen is voor Chris zeer herkenbaar. Een grillige, nerveuze penseelvoering geeft het schilderij veel dynamiek.



*Stilleven Chris Jansen*

Schilderij Bloemstilleven Willem Jansen

Dat Willem Jansen in zijn werk een voorliefde voor bloemen had is wel vaker beschreven. Ook dit kleurige schilderij waarin de bloemen spelen met de lichtinval is hier wederom een voorbeeld van.



*Bloemstilleven Willem Jansen*

### **Jansen en de oorlog**

Met het zogenoemde Jansen & Jansen project heeft de stichting in de afgelopen jaren meerdere keren een gastles verzorgd voor de oudste groepen van de basisscholen in Westzaan. Belangrijkste



doel hiervan is om de jongeren kennis te laten maken met de Jansens, hun bijzondere voormalige dorpsgenoten, en de kunst die ze maakten.

In 2020 besteden (ook) de basisscholen aandacht aan het feit dat Nederland, met de beëindiging van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar in vrijheid leeft. In dit kader zal de stichting op meerdere basisscholen in de Zaanstreek een gastles verzorgen met als thema "Jansen en de oorlog". Doel hiervan is om de jongeren te vertellen over de omstandigheden voor Willem Jansen en zijn gezin in de Zaanstreek tijdens de oorlogsperiode; dit als aanvulling op de algemene thema's die de scholen in hun lespakket behandelen.

### **Het jaar 2020**

In mei organiseert de stichting in samenwerking met Galerie Staphorsius in Westzaan wederom een Zaanse KunstSalon. Liefhebbers krijgen hiermee de gelegenheid om werken uit eigen collectie voor de verkoop in te brengen, of om op deze expositie een werk aan te schaffen. De stichting rekent hiervoor een kleine vergoeding en de resterende bate hieruit komt volledig ten gunste van de stichting. De inzet van Galerie Staphorsius en het beschikbaar stellen van de expositieruimte is kosteloos. In de eerste maanden van 2020 organiseert de galerie de expositie 'Kunst voor Thuis'. Ter promotie hiervoor is een krant uitgegeven welke in een oplage van 70.000 stuks in de gehele Zaanstreek wordt verspreid. Hierin wordt in 'de agenda 2020' de KunstSalon al aangekondigd en wordt ook aandacht besteed aan de activiteiten van de stichting.

### **Tot slot**

Met plezier kijkt het bestuur naar de plannen voor 2020 en verdere jaren, waarbij bijvoorbeeld in 2023 de stichting mag stilstaan bij haar 50-jarig bestaan.

Het bestuur

Januari 2020

## Willem Jansen Stichting

Balans per 31 december 2019

### Activa

31 december 2019

31 december 2018

	€	€
Kunstcollectie	70.000	1
Voorraad boeken	1	1
Overige vorderingen en vooruitbetalingen	0	1.250
Liquide middelen	6.513	6.377
<b>Totaal activa</b>	<b>76.514</b>	<b>7.629</b>

### Passiva

31 december 2019

31 december 2018

	€	€
Stichtingskapitaal	75.064	3.524
Stichting Kunst zonder Rugwind, schuld in rekening courant	0	3.355
Vooruit ontvangen bijdragen en nog te betalen bedragen	1.450	750
<b>Totaal passiva</b>	<b>76.514</b>	<b>7.629</b>

## Staat van baten en lasten over 2019

Baten	Exploitatie 2019	Exploitatie 2018	Prognose 2020
	€	€	€
Vriendenbijdragen	3.782	3.475	2.500
Overige bijdragen	0	0	0
Bruikleen kunstwerken	275	275	200
Verkoop kunstwerken eigen collectie	0	0	0
Vergoeding bij inbreng van werken voor Zaanse KunstSalon	0	0	1.000
(Marge op) verkoop boek	37	1.440	100
Rentebaten	0	0	0
<b>Totaal baten</b>	<b>4.094</b>	<b>5.190</b>	<b>3.800</b>

Lasten	Exploitatie 2019	Exploitatie 2018	Prognose 2020
	€	€	€
Website	150	148	150
Aankoop en onderhoud kunstwerken	125	389	0
Biografie en borstbeeld Chris Jansen, per saldo	0	8.500	0
Onderhoud Willem Jansen plantsoen	216	261	50
Bankkosten	84	84	90
Porti en kosten enveloppen (2019)	621	379	375
Drukkosten Bulletin	822	816	800
Archiefruimte	500	500	500
Representatiekosten	35	75	50
<b>Totaal lasten</b>	<b>2.553</b>	<b>11.152</b>	<b>2.015</b>

Het overschot van per saldo € 1.541 is aan Stichtingskapitaal toegevoegd.

## TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

### **Oprichting**

De stichting is op 20 december 1973 opgericht.

### **Grondslagen voor waardering van de balans en staat van baten en lasten**

De balans en staat van baten en lasten zijn opgemaakt in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

### **ANBI Status**

De belastingdienst merkt de stichting aan als (Culturele) ANBI, een Algemeen nut beogende instelling. Het RSN/fiscaal nummer is 8155.97.836.

### **Doelstelling**

De stichting heeft ten doel om het leven en werk en de kunstwerken van de Zaanse kunstschilders Willem Jansen (1892-1969) en zoon Chris Jansen (1918-1961) en andere Zaanse tijdgenoten/kunstenaars onder de aandacht van een zo breed mogelijk publiek te brengen en te houden. De stichting wordt hierbij (financieel) ondersteund door een groep donateurs.

Om aan deze doelstelling invulling te geven richt de stichting zich onder meer op de volgende activiteiten:

- Het beheren (behoud, uitbreiden en optimaliseren) van een collectie schilderijen, tekeningen, grafische werken alsmede documentatiemateriaal van/over de Jansens, en hun Zaanse tijdgenoten.
- Het uitvoeren van gericht archief/collectie onderzoek.
- Het geven van lezingen over het leven en werk van de Jansens.
- Het organiseren van (thema) exposities en projecten met onder meer werken uit de collectie van de stichting, om hiermee ook de collectie te ontsluiten en het werk van de Jansens en hun Zaanse tijdgenoten onder de aandacht te brengen.
- Het werven van donateurs voor de stichting.
- Het aan donateurs tegen vergoeding in bruikleen geven van een kunstwerk uit de collectie van de stichting.
- Het uitgeven van een Bulletin met wetenswaardigheden en nieuws omtrent de stichting, de Jansens en hun tijdgenoten, primair bestemd voor de donateurs van de stichting.
- Het organiseren van exposities met werk van tijdgenoten en leerlingen van de Jansens in combinatie met werken uit de collectie van de stichting om hiermee een breed publiek te bereiken.
- Het faciliteren van verkooptentoonstellingen waarbij liefhebbers (door particulieren ten verkoop ingebrachte) kunstwerken kunnen verwerven.

- Het publiceren over de Jansens, hun streek- of tijdgenoten en/of hun leerlingen.
- Het beheren/onderhouden van het (van de gemeente Zaanstad in bruikleen verkregen) perkje hoek Kerkbuurt/Watermolenstraat te Westzaan – met het daar borstbeelden van de Jansens.
- Het beheren van de website [willemjansenstichting.nl](http://willemjansenstichting.nl).

### **Bestuurssamenstelling**

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

Arjen van Ginkel – Voorzitter  
Gré Groenveld – Donateur-administratie & Secretariaat  
Luuk Harrewijnen – Penningmeester  
Robbert van Kleef – Bestuurslid  
Ron Roem – Bestuurslid

De bestuursleden ontvangen geen (kosten)vergoeding voor hun bestuursactiviteiten.

### **Kunstcollectie**

Stelselwijziging waardering kunstcollectie

Tot en met 2018 vond de balanswaardering van de kunstcollectie plaats tegen € 1. Het bestuur heeft besloten om met ingang van 2019 een stelselwijziging door te voeren en de kunstcollectie tegen een raming van de actuele waarde in de balans op te nemen. Met deze aanpassing beoogt het bestuur om ook in de financiële verslaggeving het belang van de kunstcollectie welke de stichting beheert tot uitdrukking te brengen en hiermee ook een betere aansluiting tot stand te brengen tussen de balanswaardering en de actuele waarde. Deze aanpassing is in de balans per 31 december 2019 opgenomen en rechtstreeks verwerkt in het stichtingskapitaal en heeft voor dat verslagjaar een eenmalige positieve invloed op de vermogenspositie van de stichting van € 69.999.

De raming van de actuele waarde is gebaseerd op een inschatting van het bedrag wat een kunstwerk bij onderhandse verkoop redelijkerwijs zal kunnen opbrengen nadat de stichting het kunstwerk na beste voorbereiding en op optimale wijze (waaronder begrepen de plaats waar en de benodigde termijn waarbinnen een verkoop dient te worden geëffectueerd) in de markt rechtstreeks aan een geïnformeerde en geïnteresseerde koper heeft aangeboden. Hierbij is derhalve geen sprake van een gedwongen of geforceerde onderhandse verkoop waarbij kunstwerken binnen een korte periode ten beste worden verkocht of verkoop plaatsvindt aan de kunsthandel tegen handelaarsprijzen of een openbare veiling waarbij een ingebracht kunstwerk zonder het instellen van een minimum opbrengstlimiet aan de meest biedende gegadigde wordt toegeslagen, en op deze opbrengst de gerelateerde veilingkosten in mindering worden gebracht.

De raming is tot stand gekomen door voor de zogenoemde kerncollectie een waardering van kunstwerken op individueel niveau uit te voeren. Voorzichtigheidshalve is de verdere collectie buiten deze waardebeoordeling gehouden. Elke 5 jaar - derhalve voor het eerst in 2025 - zal de raming van de waardering opnieuw worden beoordeeld. Eventuele positieve of negatieve aanpassingen in de balanswaardering die hieruit volgen worden eveneens rechtstreeks in het stichtingskapitaal verwerkt.

Jaarlijkse ontvangsten en uitgaven verbonden aan verkopen of aankopen van een kunstwerk uit c.q. voor de collectie worden ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten van dat jaar gebracht. Zo nodig, wanneer deze mutaties een aanmerkelijke invloed blijken te hebben op de eerder uitgevoerde raming van de waarde van de kunstcollectie, wordt hiervoor bij de periodieke herbeoordeling, waaronder dan ook het financieel waarderen van ontvangen schenkingen van kunstwerken die aan de (kern)collectie zijn toegevoegd, een aanpassing doorgevoerd. Uitgaven verbonden aan het noodzakelijk onderhoud van kunstwerken worden ineens ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

#### **Voorraad boeken**

In de afgelopen jaren heeft de stichting drie boeken, “Leven en werk van Willem en Chris Jansen” 2007, niet meer beschikbaar), “Willem Jansen in Zwart-wit” (2013) en de biografie over Chris Jansen (2018) gerealiseerd. De hieraan verbonden kosten zijn deels gedekt door ontvangen bijdragen van onder meer verschillende Zaanse fondsen. Een resterend productietekort is in het jaar van publicatie ineens als kosten genomen en ten laste van het kapitaal gebracht.

Eerst bij verkoop wordt een bate in de staat van baten en lasten opgenomen. Verkoop van de boeken verloopt via derde partijen, waarmee afspraken zijn gemaakt over verrekening van opbrengsten.

#### **Stichting Kunst zonder Rugwind, schuld in rekening courant**

Stichting Kunst Zonder Rugwind – Zaanse Schilderkunst 1600 – 1950 houdt zelf geen bankrekening aan, maar maakt voor haar (zeer beperkte) bankverkeer gebruik van de bankrekening van de stichting. De gelden die de stichting hieruit aanhoudt voor Stichting Kunst Zonder Rugwind – Zaanse Schilderkunst 1600 – 1950 worden onder de schulden in de balans verantwoord. In 2019 is deze faciliterende functie voor Stichting Kunst zonder Rugwind beëindigd en is het resterende tegoed met deze stichting afgewikkeld.